МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПЕРЕПІДГОТОВКИ
ТА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА

ФАКУЛЬТЕТ МАТЕМАТИКИ, ІНФОРМАТИКИ ТА ФІЗИКИ

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ОСВІТИ: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ

Міжнародна науково-практична конференція
з нагоди 70-річчя доктора педагогічних наук, професора,
заслуженого працівника освіти України,
директора Навчально-наукового інституту перепідготовки та підвищення кваліфікації
СЕРГІЄНКА Володимира Петровича

МАТЕРІАЛИ

28 жовтня 2024 року

Київ
Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова
2024

УДК 37.011:37.016-021.383]:005.745
С 24

За загальною редакцією професора **В. П. СЕРГІЄНКА**

Редакційна колегія:

В. П. Андрущенко	–	член-кореспондент НАН України, академік Національної академії педагогічних наук України, доктор філософських наук, професор;
Р. Г. Драпушко	–	проректор з науково-педагогічної роботи (адміністративно-господарська діяльність), кандидат філософських наук, доцент;
В. Г. Лавриненко	–	проректор з міжнародних зв'язків, кандидат історичних наук, професор;
Н. В. Марченко	–	кандидат педагогічних наук, доцент;
Шебень Володимир	–	кандидат педагогічних наук, професор (Пряшевський університет, Словаччина);
В. П. Сергієнко	–	доктор педагогічних наук, професор;
В. М. Слабко	–	доктор педагогічних наук, професор;
Г. М. Торбін	–	проректор з наукової роботи, доктор фізико-математичних наук, професор;
В. І. Федоришин	–	доктор педагогічних наук, професор.

С 24 **Цифрова трансформація освіти: теоретико-методичні засади :** збірник мат. Міжнародної науково-практичної конф., присвяч. 70-річчю проф. В. П. Сергієнка. – Київ : Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2024. – 485 с.

ISBN 978-966-931-316-4

До збірника ввійшли матеріали учасників Міжнародної науково-практичної конференції "Цифрова трансформація освіти: теоретико-методичні засади", у яких науковці розглядають актуальні питання теорії, методології та практики неперервної освіти в умовах соціальних та інформаційних змін.

Матеріали збірника можуть бути використані науковцями, практиками, здобувачами вищої освіти в галузі психології, педагогіки та дотичних до них наук.

УДК 37.011:37.016-021.383]:005.745
DOI: https://doi.org/10.31392/UDU-MKNino-Sergiyenko70-2024

ISBN 978-966-931-316-4

© Автори матеріалів, 2024
© Редакційна колегія, 2024
© Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2024

УДК 378.011.3-051:004.738.5(043.3)

Шевченко В. В.,
кандидат педагогічних наук, професор, завідувач
кафедри Інженерії та технологій виробництва
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова,
м. Київ, Україна

СИСТЕМА ОХОРОНИ ПРАЦІ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

Після повномасштабного вторгнення росії в нашу державу 24 лютого 2022 року проблема питання охорони праці та безпеки життєдіяльності набула особливої уваги та значення.

У зв'язку із зростанням загрози ураження цивільного населення від наслідків військової агресії виникає гостра необхідність забезпечити відповідним сучасним вимогам знання студентів про загальні закономірності виникнення і розвитку небезпек, надзвичайних ситуацій, в першу чергу техногенного характеру, їх властивості, можливий вплив на життя і здоров'я людини та сформувати необхідні в майбутній діяльності уміння і навички для їх запобігання і ліквідації, захисту людей та навколишнього середовища.

Не вчасно виконанні профілактичні заходи протидії загрозам – спричинюють важкі економічні та людські втрати. Загибель (або каліцтво) підготовленого фахівці – це прямі економічні збитки державі, і сім'ї.

Безпека життя та здоров'я працівників в процесі їх професійної діяльності, створення безпечних та нешкідливих умов праці є одним з найважливіших завдань держави. Відповідно до Закону України "Про охорону праці" умови праці на робочому місці, безпека технологічних процесів, машин, механізмів, устаткування та інших засобів виробництва, стан засобів колективного та індивідуального захисту, що використовуються робітником під час виконання трудових обов'язків, а також санітарно-побутові умови повинні відповідати вимогам нормативних актів про охорону праці [2].

Створення нормальних та не шкідливих умов праці на всіх робочих місцях є важливим компонентом для максимальної та якісної трудової віддачі персоналу різних професій. Працездатність людини і результати її праці визначаються безліччю взаємопов'язаних чинників, серед яких на одне з перших місць виступає безпека праці.

Небезпечні умови праці на виробництві проявляються високим рівнем виробничого травматизму і професійної захворюваності. Незадовільний стан охорони праці негативно впливає на економічний стан державних підприємств, організацій і всієї держави. Особливо гостро ці проблеми прослідковуються на підприємствах тих галузей економіки, де реєструється високий рівень виробничого травматизму. На підприємствах недержавного сектору економіки порушення правил безпеки праці носять масовий характер: роботодавцями порушуються вимоги Закону України "Про охорону праці" в частині дотримання умов і безпеки праці, тривалості робочого часу, відпочинку, допускається приховування нещасних випадків, ухилення від виплат і компенсацій за заподіяну шкоду життю і здоров'ю працівників через нещасні випадки на виробництві [1]. На незареєстрованому (тіньовому) ринку праці питання

дотримання законодавства про охорону праці залишаються поза увагою держави і не контролюються. Однак, однозначно можна відмітити, що на підприємствах тіньового сектору економіки не здійснюється контроль за умовами і безпекою праці, нещасні випадки на виробництві не розслідуються і не реєструються, відсутні соціальні гарантії і виплати потерпілим. Неформальний сектор економіки породжує багато соціальних проблем, кваліфіковані працівники виконують роботу не за отриманою професією, втрачають кваліфікацію і професійні навички.

Для об'єктивного оцінювання рівня виробничого травматизму в Україні, його показники не тільки обліковуються і досліджуються, але й порівнюються із статистичними даними інших країн. І хоча при порівнянні цих даних є певні труднощі, пов'язані з відмінностями законодавств різних країн, правил і систем класифікації, особливостями збору даних та підготовки статистичних документів, а також з оприлюдненням показників виробничого травматизму, однак такий аналіз все ж дозволяє визначати місце України за рівнем виробничого травматизму серед інших країн світу і його масштаби в країні. І це порівняння, на жаль, не на користь України, адже показники виробничого травматизму в нашій країні суттєво відрізняються від цих показників, наприклад, у Японії та країнах Євросоюзу – Великій Британії, Франції, Німеччині. Результати порівняльного аналізу рівнів виробничого травматизму в Україні та світі свідчать, що показники травматизму зі смертельним наслідком в Україні значно перевищують зазначені показники в країнах Європейського Союзу, а показники загального – навпаки, майже в 3,6 рази нижчі, ніж у країнах ЄС [3].

Підвищена увага до проблем безпеки праці в світі пов'язана з тим, що кожен рік, незважаючи на заходи, що вживаються, у різних країнах зростає рівень виробничого травматизму, у тому числі зі смертельними наслідками. Причому це стосується і тих країн, де безпеці праці приділяється підвищена увага. В Україні створення безпечних і нешкідливих умов праці є важливою проблемою, оскільки до цього часу, як зазначалось вище, на підприємствах використовується обладнання, що не відповідає нормативним актам з охорони та вичерпало передбачений ресурс, в окремих галузях економіки використовуються застарілі технології виробництва. В останні роки спостерігається збільшення технічної складової у настанні нещасних випадків на виробництві. Високий рівень тяжкого та смертельного травмування працівників на обладнанні, що не відповідає вимогам нормативних актів з охорони праці, спостерігається у вугільній промисловості, будівництві, сільському господарстві та машинобудуванні. Саме тому, на сучасному трансформаційному етапі розвитку економіки України виникає необхідність розробки нових, нестандартних підходів до створення умов праці, максимально сприятливих для людини.

Література:

1. Закон України "Про охорону праці" від 21.11.2002 року № 229-IV.
2. Москальова В. М. Охорона праці. Інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення. Рівне : НУВГП, 2019. 399 с.
3. Марущак О. В. Інтегративний підхід у формуванні професійної компетентності майбутніх учителів технологій з безпеки життєдіяльності та основ охорони праці. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми.* Вип. 46. 2016. С. 257-260.